

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM KỸ THUẬT THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

KHOA ĐIỆN – ĐIỆN TỬ

NGÀNH CÔNG NGHỆ - KỸ THUẬT MÁY TÍNH

HCMUTE

BÁO CÁO MÔN HỌC

KIẾN TRÚC VÀ TỔ CHỨC MÁY TÍNH

ĐỀ TÀI

THIẾT KẾ MẠCH NHÂN 8 BIT

SỬ DỤNG VERILOG HDL

GVHD: TS. Phạm Văn Khoa

NHÓM SINH VIÊN THỰC HIỆN:

La Công Lộc	22119098
Trần Đoàn Trung	22119144
Nguyễn Anh Tuấn	22119148
Nguyễn Võ Hoàng	22119076
Hà Minh Hoàng	22119075
Đỗ Thị Ngọc Yến	22119159

Thành phố Hồ Chí Minh, Tháng 6 năm 2024

MỤC LỤC

1. GIỚI THIỆU	1
2. TỔNG QUAN.....	1
2.1. Đối tượng nghiên cứu	1
2.2. Công cụ hỗ trợ	1
2.3. Phân chia công việc	2
3. THỰC HIỆN	3
3.1. Mạch cộng.....	3
3.1.1. Bộ cộng toàn phần FA.....	3
3.1.2. Bộ cộng bán phần HA	3
3.1.3. Mạch cộng Ripple Carry Adder	4
3.1.4. Mạch cộng Carry Look Ahead	5
3.2. Mạch nhân.....	6
3.2.1. Mạch nhân cột sử dụng mạch cộng RCA và CLA.....	6
3.2.1.1. Tổng quan	6
3.2.1.2. Nguyên lý hoạt động	7
3.2.2. Mạch nhân mảng.	9
3.2.2.1. Tổng quan	9
3.2.2.2. Nguyên lý hoạt động	9
3.2.3. Mạch nhân cây Wallace	11
3.2.3.1. Tổng quan	11
3.2.3.2. Nguyên lý hoạt động	11
3.2.4. Mạch nhân Vedic.....	14
3.2.4.1. Tổng quan	14
3.2.4.2. Mạch nhân Vedic 2x2	14
3.2.4.3. Mạch nhân Vedic 4x4	15

3.2.4.4.	Mạch nhân Vedic 8x8	17
4.	KẾT QUẢ THỰC HIỆN.....	18
4.1.	Mạch cộng.....	18
4.1.1.	Mạch cộng RCA.....	18
4.1.2.	Mạch cộng CLA	19
4.2.	Mạch nhân.....	20
4.2.1.	Mạch nhân cột sử dụng mạch cộng RCA.....	20
4.2.2.	Mạch nhân cột sử dụng mạch cộng CLA.....	21
4.2.3.	Mạch nhân mảng	22
4.2.4.	Mạch nhân cây Wallace	23
4.2.5.	Mạch nhân Vedic 8x8	24
4.3.	Đánh giá – So sánh	25
5.	KẾT LUẬN VÀ PHƯƠNG HƯỚNG PHÁT TRIỂN	27
5.1.	Kết luận.....	27
5.2.	Phương hướng phát triển	27
6.	TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	28

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

HA	Half Adder
FA	Full Adder
RCA	Ripple Carry Adder
CLA	Carry Look - Ahead
LUT	Look – up table
HDL	Hardware Description Language

1. Giới thiệu

Trong bối cảnh công nghệ ngày càng phát triển, việc nghiên cứu và phát triển các hệ thống vi mạch có hiệu năng cao, tiết kiệm năng lượng và chi phí thấp trở thành một trong những mục tiêu quan trọng của ngành điện tử và máy tính. Một trong những thành phần cơ bản và quan trọng của các hệ thống số là mạch nhân. Mạch nhân được sử dụng rộng rãi trong nhiều ứng dụng khác nhau, từ các bộ vi xử lý đơn giản trong các thiết bị gia dụng, hệ thống điều khiển phức tạp trong công nghiệp cho đến hệ thống các siêu máy tính (các dòng vi xử lý, vi điều khiển: Atmel AVR series, Microchip PIC series, Intel 8051 series, MSP430,...)

Mục tiêu của đề tài Thiết kế mạch nhân 8 bit sử dụng Verilog HDL là thiết kế và mô phỏng bằng ngôn ngữ mô tả phần cứng một mạch nhân 8 bit hiệu quả bằng nhiều phương pháp nhân, đáp ứng các tiêu chí về tốc độ xử lý, độ chính xác, diện tích. Để đạt được mục tiêu này, nhóm tác giả sẽ tiến hành các bước nghiên cứu bao gồm phân tích các thuật toán nhân số, lựa chọn mô tả cấu trúc bằng ngôn ngữ mô tả phần cứng, mô phỏng và kiểm tra tính đúng đắn của mạch trên các phần mềm chuyên dụng, cũng như đánh giá hiệu năng thông qua các thông số kỹ thuật đã đề ra.

2. Tổng quan

2.1. Đối tượng nghiên cứu

- Mạch cộng: Mạch cộng là phần tử con bắt buộc phải có để thực thi các phép nhân số học (mạch cộng RCA, CLA,...). Mạch cộng sử dụng các bộ cộng toàn phần (FA) và bộ cộng bán phần (HA) cấu tạo bởi các cổng logic cơ bản,
- Mạch nhân: Mạch nhân được thiết lập dựa trên việc kết nối các mạch cộng theo một thuật toán, phương pháp nhất định. (Array, Wallace Tree,...).
- Ngôn ngữ mô tả phần cứng Verilog: sử dụng để thiết kế và mô phỏng các hệ thống điện tử, từ các mạch tích hợp đơn giản đến các vi xử lý phức tạp. Nó cho phép các nhà thiết kế mô tả cấu trúc và hành vi của mạch ở các mức độ trừu tượng khác nhau.
- Các thao tác trên phần mềm để phân tích, thiết kế, tổng hợp.

2.2. Công cụ hỗ trợ

Vivado 2022: là một phần mềm thiết kế và mô phỏng mạch tích hợp do Xilinx phát triển, hỗ trợ toàn diện từ lập trình FPGA. Vivado cung cấp môi trường mạnh mẽ và trực quan cho việc thiết kế các hệ thống số phức tạp.

2.3. Phân chia công việc

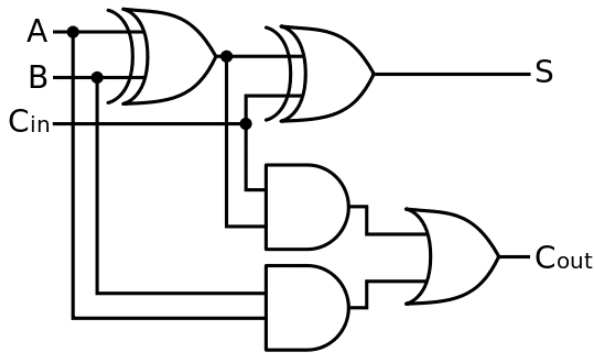
Tên Nội dung	La Công Lộc	Trần Đoàn Trung	Nguyễn Anh Tuấn	Nguyễn Võ Hoàng	Hà Minh Hoàng	Đỗ Thị Ngọc Yến
MSSV	22119098	22119144	22119148	22119076	22119075	22119159
Mạch cộng RCA						x
Mạch cộng CLA	x				x	
Nhân cột	x			x		
Mạch nhân mảng	x					
Mạch nhân cây Wallace	x		x			
Mạch nhân Vedic		x	x			
Thiết kế - mô phỏng	x	x	x	x	x	x
Tổng hợp (Synthesis)	x					
Thuyết trình (PPT)	x	x	x	x	x	x
Báo cáo	x	x				

Bảng I. Bảng phân chia công việc

3. Thực hiện

3.1. Mạch cộng

3.1.1. Bộ cộng toàn phần FA

Hình 3.1. Sơ đồ mạch FA

A	B	Cin	S	Cout
0	0	0	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
1	0	0	1	0
1	0	1	0	1
1	1	0	0	1
1	1	1	1	1

Bảng II. Bảng trạng thái mạch FA

Bộ cộng toàn phần hai số nhị phân 1 bit có ba đầu vào A, B, Cin và hai đầu ra S, Cout, Cin mặc định là 0. Dựa vào bảng trạng thái và sơ đồ ta có được các hàm:

Trong đó

$$S = A \oplus B \oplus \text{Cin}$$

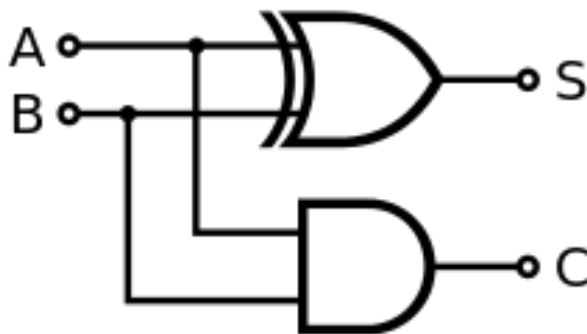
A, B, C là các đầu vào

$$\text{Cout} = AB + (A \oplus B)\text{Cin}$$

S: kết quả

C số nhớ

3.1.2. Bộ cộng bán phần HA

Hình 3.2. Sơ đồ bộ cộng HA

A	B	S	Cout
0	0	0	0
0	1	1	0
1	0	1	0
1	1	0	1

Bảng III. Bảng trạng thái HA

Bộ cộng bán phần hai số nhị phân 1 bit có hai ngõ vào A, B và hai ngõ ra S, C. Dựa vào bảng trạng thái và sơ đồ khối ta có được các hàm:

$$S = A \oplus B$$

Trong đó:

$$C = AB$$

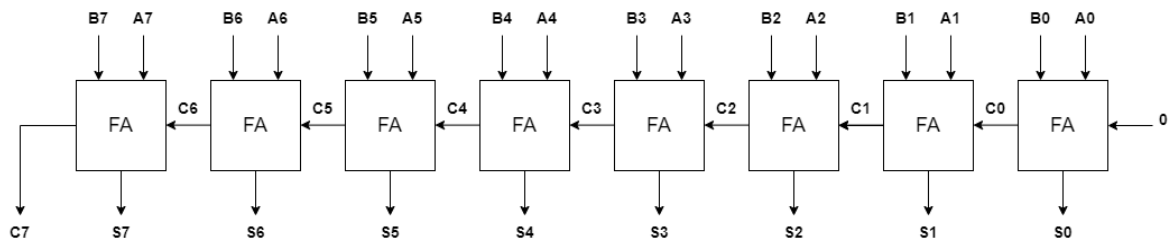
A,B là hai số đầu vào 1 bit

S là kết quả

C là số nhớ

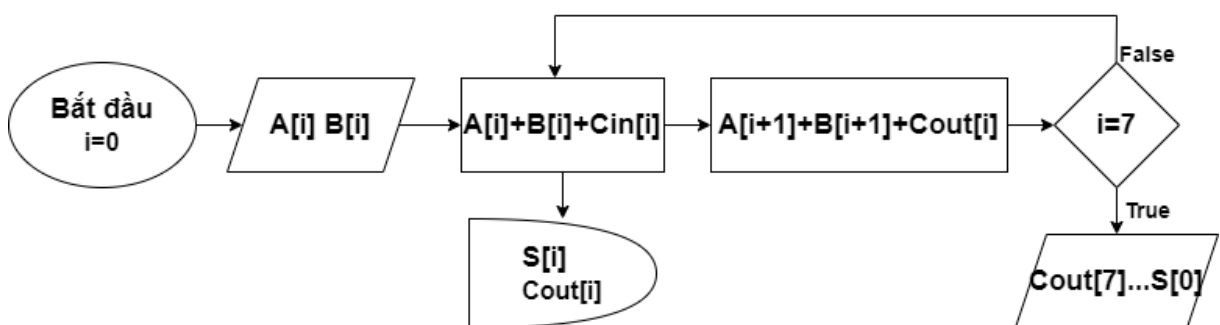
3.1.3. Mạch cộng Ripple Carry Adder

Mạch cộng RCA là mạch cộng hai số nhị phân n bit. Ripple Carry có nghĩa là việc cộng được thực hiện theo một cách nối dây liên tiếp từ bit thấp đến bit cao, và các bit nhớ truyền dẫn từ bit thấp đến bit cao như một "ripple" (sóng truyền dẫn)

Hình 3.3. Sơ đồ mạch cộng RCA 8 bit

Mạch cộng RCA 8 bit sử dụng 8 bộ FA kết nối nối tiếp với nhau bằng cách nối ngõ ra Cout của bộ FA thứ k với ngõ vào Cin của bộ FA k+1. Mạch cộng RCA 8 bit có 16 ngõ vào tương đương với 8 cặp A[i]B[i] của 8 bộ FA. Kết quả là số nhị phân 8 bit, trong đó carry (7) là MSB, S0 là LSB.

Hình 3.4. Sơ đồ nguyên lý mạch cộng RCA

➤ Nguyên lý hoạt động

- Các đầu vào A,B được đưa vào mạch ở từng bộ FA (đầu vào của bộ FA đầu tiên thì Cin mặc định là 0)

- Đầu ra tại mỗi bộ FA thứ i là $S[i]$, $Cout[i]$, tiếp theo đầu vào tại bộ FA thứ $i+1$ sẽ thực hiện cộng 3 số đầu vào $A[i+1] + B[i+1] + Cout[i]$. Lưu ý, các bộ cộng thực hiện tuần tự vì phải chờ đầu ra $Cout$ của bộ cộng phía trước nó.
- Sau khi thực hiện phép cộng lần lượt ở 8 bộ FA thì sẽ được kết quả là số nhị phân 8 bit, với $Cout[7]$ là LSB, $S[0]$ là MSB.

Ưu điểm:

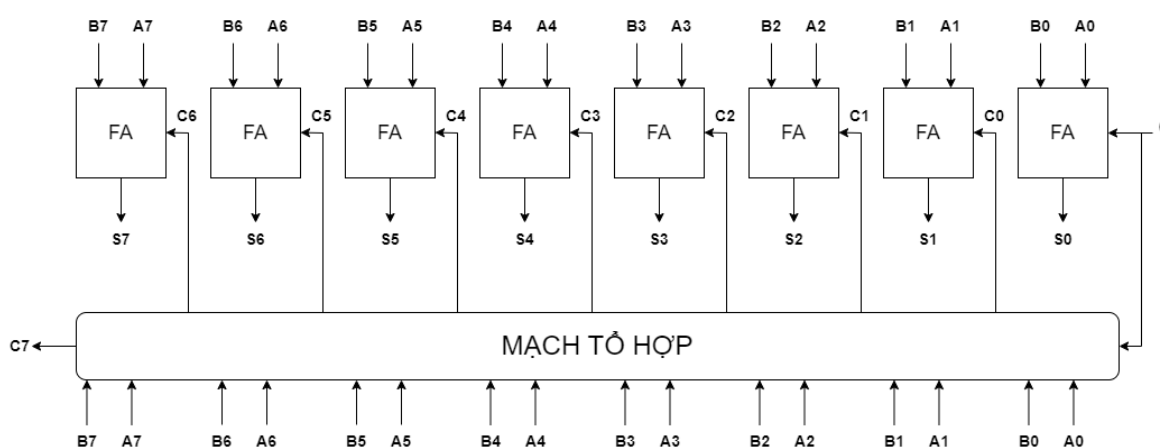
- Dễ triển khai, đơn giản: Sử dụng các bộ cộng toàn phần mắc nối tiếp.
- Thích hợp dùng trong các bộ nhân đơn giản, không yêu cầu tốc độ cao.

Hạn chế:

- Độ trễ cao: Các bộ cộng phải chờ đầu ra $Cout$ của các bộ cộng các bit trước đó
- Khi số lượng bit tăng thì độ trễ cũng tăng, hiệu suất giảm.

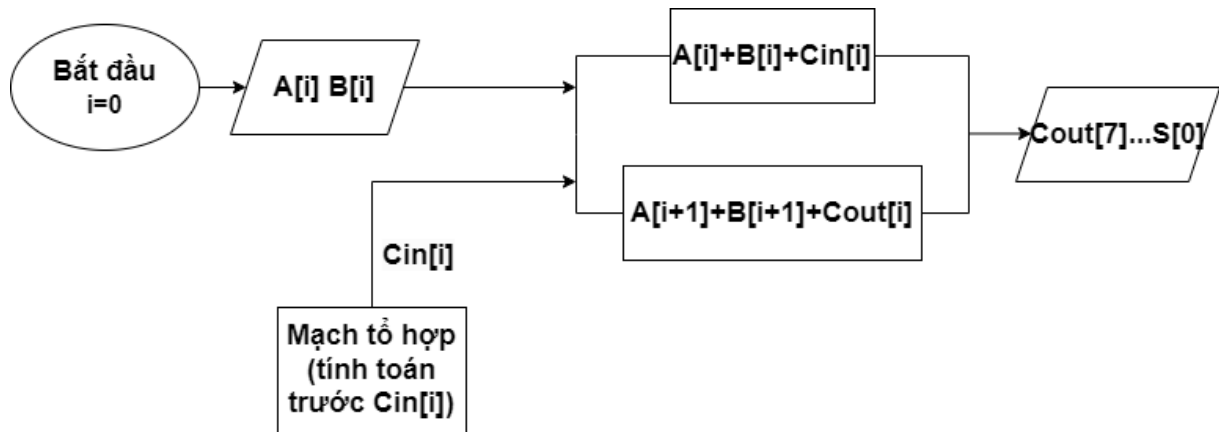
3.1.4. Mạch cộng Carry Look Ahead

Mạch cộng RCA có độ trễ cao do việc thực hiện phép cộng các số đầu vào ở các bộ FA diễn ra tuần tự. Mạch cộng CLA sẽ giải quyết được vấn đề về độ trễ, giúp các bộ FA thực hiện đồng thời.

Hình 3.5. Sơ đồ mạch cộng CLA 8 bit

Mạch cộng CLA gồm 8 bộ cộng FA và một mạch tổ hợp. Mạch tổ hợp có chức năng tính toán trước các số nhớ $Cout$ ở từng cặp bit trước khi đưa vào từng bộ cộng FA. Tương tự như RCA, mạch cộng CLA 8 bit có 16 ngõ vào tương đương với 8 cặp $A[i]B[i]$ của 8 bộ FA. Kết quả là số nhị phân 8 bit, trong đó carry (7) là MSB, S_0 là LSB.

Hình 3.6. Sơ đồ nguyên lý mạch cộng CLA

➤ Nguyên lý hoạt động

- Các đầu vào A,B được đưa vào mạch ở từng bộ FA (đầu vào của bộ FA đầu tiên thì Cin mặc định là 0)
- Đồng thời, các đầu vào A,B cũng được đưa vào mạch tổ hợp. Mạch tổ hợp tính toán trước các số Cout[i] của từng bộ cộng thứ i.
- Tiếp theo, tất cả các bộ cộng sẽ đồng thời thực hiện phép cộng $A[i+1] + B[i+1] + \text{Cout}[i]$.
- Kết quả là số nhị phân 8 bit, trong đó carry (7) là MSB, S0 là LSB.

Ưu điểm:

- Độ trễ thấp: Giảm đáng kể độ trễ so với RCA, vì ta đã tính trước các Carry nên việc thực hiện ở các bộ cộng diễn ra đồng thời
- Hiệu suất cao hơn mạch cộng RCA
- Hiệu quả với số lượng bit lớn

Hạn chế:

- Phức tạp và tốn nhiều tài nguyên hơn mạch cộng RCA

3.2. Mạch nhân

3.2.1. Mạch nhân cột sử dụng mạch cộng RCA và CLA

3.2.1.1. Tổng quan

Phương pháp nhân theo cột truyền thống thực hiện bằng cách tính tích từng phần của hai số nhị phân, sau đó cộng dồn các kết quả tạm thời này theo từng cột tương ứng. Quá trình này bao gồm việc dịch bit và cộng dồn các kết quả trung gian tuần tự, tạo ra một

phép nhân với độ trễ tăng dần theo số lượng bit. Phương pháp này dễ hiểu và thực hiện đơn giản nhưng có hiệu suất kém do thực hiện tuần tự, độ trễ cao.

3.2.1.2. Nguyên lý hoạt động

B7	B6	B5	B4	B3	B2	B1	B0
A7	A6	A5	A4	A3	A2	A1	A0

Bảng IV. Hai số 8 bits

P0								A0 B7	A0 B6	A0 B5	A0 B4	A0 B3	A0 B2	A0 B1	A0 B0
P1							A1 B7	A1 B6	A1 B5	A1 B4	A1 B3	A1 B2	A1 B1	A1 B0	
N1 [8:0]						N1 [8]	N1 [7]	N1 [6]	N1 [5]	N1 [4]	N1 [3]	N1 [2]	N1 [1]	N1 [0]	
P3						A2 B7	A2 B6	A2 B5	A2 B4	A2 B3	A2 B2	A2 B1	A2 B0		
N2 [8:0]					N2 [8]	N2 [7]	N2 [6]	N2 [5]	N2 [4]	N2 [3]	N2 [2]	N2 [1]	N2 [0]		
					A3 B7	A3 B6	A3 B5	A3 B4	A3 B3	A3 B2	A3 B1	A3 B0			
				A4 B7	A4 B6	A4 B5	A4 B4	A4 B3	A4 B2	A4 B1	A4 B0				
			A5 B7	A5 B6	A5 B5	A5 B4	A5 B3	A5 B2	A5 B1	A5 B0					
		A6 B7	A6 B6	A6 B5	A6 B4	A6 B3	A6 B2	A6 B1	A6 B0						
	A7 B7	A7 B6	A7 B5	A7 B4	A7 B3	A7 B2	A7 B1	A7 B0							
N7 [8]	N7 [7]	N7 [6]	N7 [5]	N7 [4]	N7 [3]	N7 [2]	N7 [1]	N7 [0]	N6 [0]	N5 [0]	N4 [0]	N3 [0]	N2 [0]	N1 [0]	A0 B0
R 15	R 14	R 13	R 12	R 11	R 10	R 9	R 8	R 7	R 6	R 5	R 4	R 3	R 2	R 1	R 0

Bảng V. Tích từng phần khi nhân hai số 8 bit A,B

➤ **Nguyên lý hoạt động**

- Đầu tiên, tính tích từng phần rồi đặt tính như thông thường.
- Ta sẽ tính lần lượt cộng dồn từng hàng của các tích từng phần.
- Bảng trên minh họa, sau khi đã có được các tích từng phần, A0B0 chính là R[0] (LSB), sau đó ta đưa hai dòng đầu tiên P[0], P[1] vào mạch cộng RCA 8 bit (hoặc CLA) ta sẽ được kết quả là một số N1[8:0] 9 bit, N1[0] chính là R[1].
- Sau đó ta đưa N1[8:1] và dòng tích P3 vào mạch cộng RCA 8 bit (hoặc CLA) ta sẽ được kết quả là một số N2[8:0] 9 bit, N2[0] chính là R[2].
- Tương tự như hai bước trên, sau khi thực hiện cộng xong dòng tích từng phần P[7] ta sẽ thu được kết quả là một số R[15:0] 16 bit.

So sánh theo lý thuyết, mạch nhân sử dụng bộ cộng CLA sẽ có độ trễ thấp hơn, nhưng phức tạp hơn (vì yêu cầu tính toán trước các số nhớ) mạch cộng RCA.

3.2.2. Mạch nhân mảng.

3.2.2.1. Tổng quan

Phương pháp nhân mảng là một kỹ thuật nhân nhị phân sử dụng cấu trúc mảng để sắp xếp các phần tử nhân và cộng trong một lưới hình chữ nhật. Cấu trúc giúp đơn giản hóa thiết kế phần cứng và dễ dàng mở rộng quy mô. Phép nhân mảng thường được sử dụng trong các ứng dụng yêu cầu thiết kế phần cứng đơn giản và dễ thực hiện, tốc độ thấp.

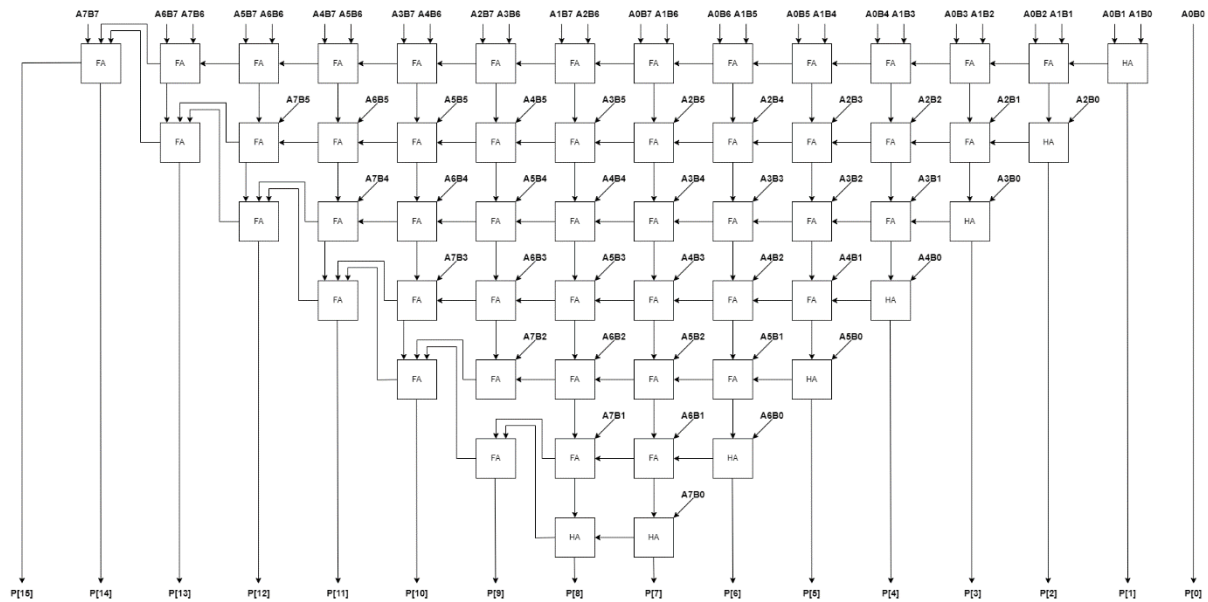
3.2.2.2. Nguyên lý hoạt động

							A0B7	A0B6	A0B5	A0B4	A0B3	A0B2	A0B1	A0B0
						A1B7	A1B6	A1B5	A1B4	A1B3	A1B2	A1B1	A1B0	
					A2B7	A2B6	A2B5	A2B4	A2B3	A2B2	A2B1	A2B0		
				A3B7	A3B6	A3B5	A3B4	A3B3	A3B2	A3B1	A3B0			
			A4B7	A4B6	A4B5	A4B4	A4B3	A4B2	A4B1	A4B0				
		A5B7	A5B6	A5B5	A5B4	A5B3	A5B2	A5B1	A5B0					
	A6B7	A6B6	A6B5	A6B4	A6B3	A6B2	A6B1	A6B0						
A7B7	A7B6	A7B5	A7B4	A7B3	A7B2	A7B1	A7B0							

Bảng VI. Tích từng phần hai số nhị phân 8 bit

A7B7	A6B7	A5B7	A4B7	A3B7	A2B7	A1B7	A0B7	A0B6	A0B5	A0B4	A0B3	A0B2	A0B1	A0B0
	A7B6	A6B6	A5B6	A4B6	A3B6	A2B6	A1B6	A1B5	A1B4	A1B3	A1B2	A1B1	A1B0	
		A7B5	A6B5	A5B5	A4B5	A3B5	A2B5	A2B4	A2B3	A2B2	A2B1	A2B0		
			A7B4	A6B4	A5B4	A4B4	A3B4	A3B3	A3B2	A3B1	A3B0			
				A7B3	A6B3	A5B3	A4B3	A4B2	A4B1	A4B0				
					A7B2	A6B2	A5B2	A5B1	A5B0					
						A7B1	A6B1	A6B0						
							A7B0							

Bảng VII. Tích từng phần sau khi tịnh tiến

Hình 3.7. Sơ đồ mạch nhân mảng

Mạch nhân mảng sử dụng 8 bộ cộng HA và 48 bộ cộng FA, được kết nối hình tháp ngược như sơ đồ trên, các đầu vào và đầu ra của từng bộ cộng là các cặp tích từng phần A,B và số nhớ.

➤ Nguyên lý hoạt động

- Đầu tiên, tính các tích từng phần $A[i]B[i]$, như **Bảng VI**.
- Tiếp theo, ta tiến hành tịnh tiến như **Bảng VII**, dựa vào **Bảng VII** ta tiến hành kết nối các bộ cộng với các ngõ vào – ra tương ứng như **Hình 3.7**
- Các bộ cộng thực thi tuần tự lan truyền các ngõ ra Cout, S từ trái qua phải từ trên xuống dưới.
- Minh họa cột P[2], cột P[2] có 1 bộ cộng FA và 1 bộ cộng HA. Bộ cộng FA có 3 đầu vào A0B2, A1B1 và Cout[0] lấy từ đầu ra bộ FA của cột P[1], cho ra S và Cout của nó.
- Giá trị S sẽ được dùng cho bộ HA ngay phía dưới bộ FA, giá trị Cout sẽ được dùng cho bộ FA phía bên phải.
- Tương tự, các bộ FA và HA còn lại cũng thực hiện tuần tự bằng cách sử dụng đầu ra Cout của bộ cộng phía bên phải và S của bộ cộng ở phía trên theo sơ đồ **Hình 3.7**.
- Kết quả sẽ là một số P[15:0] 16 bit.

3.2.3. Mạch nhân cây Wallace

3.2.3.1. Tổng quan

Phương pháp nhân Wallace Tree Multipliers là một kỹ thuật nhân nhị phân tốc độ cao, sử dụng cấu trúc cây Wallace để giảm số lượng tầng cộng trong quá trình tính toán tích. Cấu trúc này giúp giảm đáng kể độ trễ và tăng hiệu suất so với các phương pháp truyền thống như nhân hàng loạt hoặc cây Booth. Wallace Tree Multipliers thường được ứng dụng trong các hệ thống số học hiệu năng cao như bộ vi xử lý và các bộ xử lý tín hiệu số (DSP).

3.2.3.2. Nguyên lý hoạt động

							A0B7	A0B6	A0B5	A0B4	A0B3	A0B2	A0B1	A0B0
						A1B7	A1B6	A1B5	A1B4	A1B3	A1B2	A1B1	A1B0	
					A2B7	A2B6	A2B5	A2B4	A2B3	A2B2	A2B1	A2B0		
				A3B7	A3B6	A3B5	A3B4	A3B3	A3B2	A3B1	A3B0			
			A4B7	A4B6	A4B5	A4B4	A4B3	A4B2	A4B1	A4B0				
		A5B7	A5B6	A5B5	A5B4	A5B3	A5B2	A5B1	A5B0					
	A6B7	A6B6	A6B5	A6B4	A6B3	A6B2	A6B1	A6B0						
A7B7	A7B6	A7B5	A7B4	A7B3	A7B2	A7B1	A7B0							

Bảng VIII. Tích từng phần nhân hai số 8 bit

Sau khi có tích từng phần, sẽ thực hiện nhóm thành nhóm 3 hàng, các hàng còn lại sẽ giữ nguyên thứ tự để thực hiện các bước rút gọn tiếp theo. **Lưu ý, cột có hai số sẽ sử dụng bộ cộng HA, cột có ba số sẽ sử dụng bộ cộng FA. Các bộ cộng ở từng bước sẽ được thực hiện đồng thời, hay nói cách khác phép cộng ở từng nhóm sẽ được thực hiện đồng thời.**

Bước 3: Rút gọn từ 4 xuống 3

- Sau **bước 2**, còn lại 4 hàng, tiến hành nhóm được một nhóm 3, là Nhóm V.

- Thu được Output V là đầu ra của Nhóm V và một hàng còn lại được sắp xếp như Hình 11 để thực hiện bước rút gọn tiếp theo.

Rút gọn từ 4 xuống 3

				S14	S23	S22	S21	S20	S19	S18	S17	S16	S0	A0B0
Nhóm V		A5B7	S15	C23	C22	C21	C20	C19	C18	C17	C16			
A7B7	S31	S30	S29	S28	S27	S26	S25	S24	C8					
C31	C30	C29	C28	C27	C26	C25	C24							

	S31	S41	S40	S39	S38	S37	S36	S35	S34	S33	S32	S16	S0	A0B0
Output V	A7B7	C41	C40	C39	C38	C37	C36	C35	C34	C33	C32			
	C31	C30	C29	C28	C27	C26	C25	C24						

Hình 3.10. Rút gọn từ 4 xuống 3

Bước 4: Rút gọn từ 3 xuống 2

- Sau bước 3, còn lại 3 hàng, tiến hành nhóm được một nhóm 3, là Nhóm VI.

- Thu được Output VI là đầu ra của Nhóm VI như Hình 12.

Rút gọn từ 3 xuống 2

	S31	S41	S40	S39	S38	S37	S36	S35	S34	S33	S32	S16	S0	A0B0
Nhóm VI	A7B7	C41	C40	C39	C38	C37	C36	C35	C34	C33	C32			
	C31	C30	C29	C28	C27	C26	C25	C24						

	S52	S51	S50	S49	S48	S47	S46	S45	S44	S43	S42	S32	S16	S0	A0B0
Output VI	C52	C51	C50	C49	C48	C47	C46	C45	C44	C43	C42				

Hình 3.11. Rút gọn từ 3 xuống 2

Bước 5: Đưa hai hàng của Output VI vào mạch nhân CLA mở rộng. Thu được kết quả là số nhị phân 16 bit.

3.2.4. Mạch nhân Vedic

3.2.4.1. Tổng quan

Phương pháp này được xây dựng dựa trên các nguyên tắc trong Veda, các văn bản cổ của Ấn Độ, và nó giúp thực hiện các phép nhân (và nhiều phép tính khác) một cách nhanh chóng và dễ dàng. Phương pháp này được biết đến với sự tối giản, linh hoạt và tính trực quan trong cách thực hiện các phép tính. Ví dụ, để thiết lập mạch nhân 8x8 sẽ đi từ mạch nhân 2x2 rồi đến 4x4.

3.2.4.2. Mạch nhân Vedic 2x2

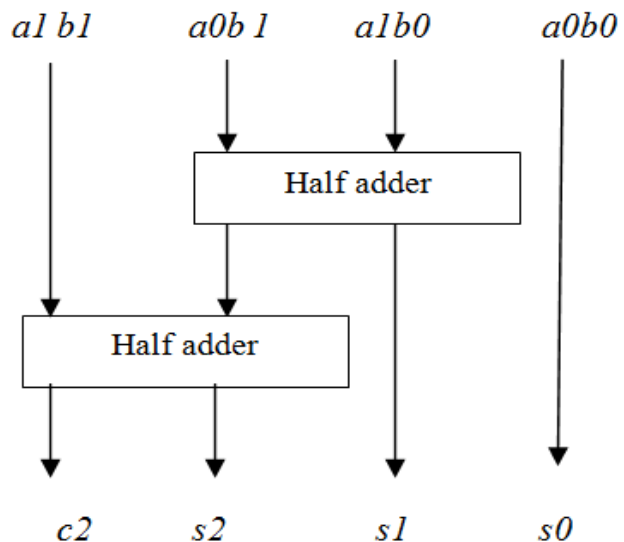
➤ Nguyên lý hoạt động và sơ đồ khối

B1 : Đầu tiên ta lấy A0 nhân với B0 ta thu được giá trị nhân S0

B2: Ta lấy A1 nhân với B0 cộng với A0 nhân với B1 ta thu được giá trị nhân S1 và bit nhớ C1.

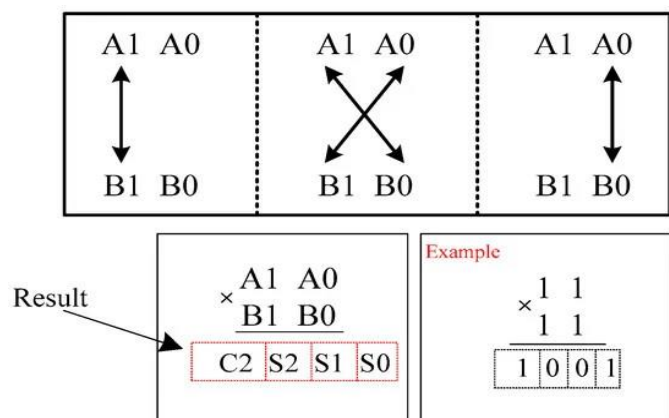
B3 : Ta lấy A1 nhân với B1 và cộng với bit nhớ C1 trước đó ta thu được giá trị nhân S2 và giá trị nhớ C2

=> Kết quả của nhân hai số 2 bit là C2S2S1S0.

Hình 3.12. Sơ đồ khối Vedic 2x2

- Đầu tiên chúng ta AND a0 và b0 thu được giá trị s0, sau đó ta tiếp tục AND a0 và b1 với a1 và b0 đưa vào khối cộng bán phần ta thu được giá trị s1 và c1, cuối cùng ta cộng giá trị AND a1 và b1 với c1 chúng ta thu được giá trị s2 và c2.

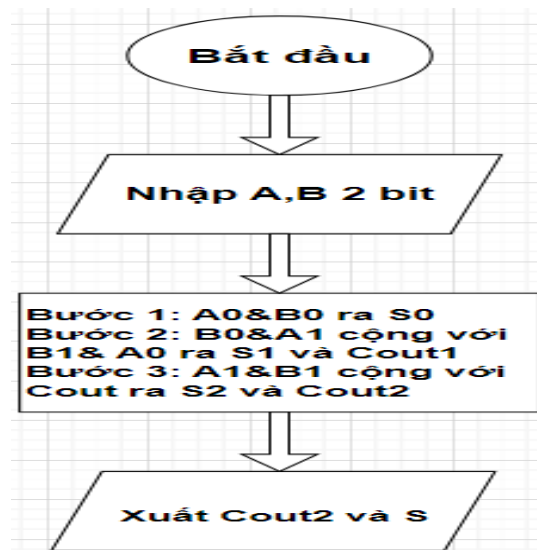
Hình 3.13. Sơ đồ nguyên lý 2x2

➤ Lưu đồ - thuật toán

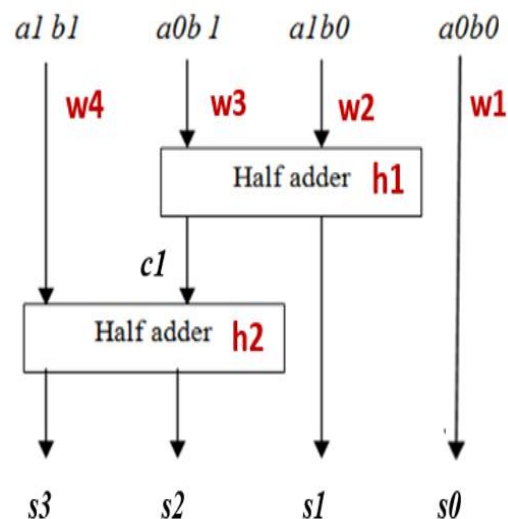
- Đầu tiên ta khai báo module có tên là Vedic_2x2 có 2 ngõ vào “a,b” 2 bit và 1 ngõ ra “s” 4 bit.

- Tiếp theo ta khai báo các dây lần lượt là w1 tới w4 sẽ có vai trò là lưu kết quả AND của các tích từng phần hai số “a,b” theo nguyên lý của Vedic2x2 và dây c1 sẽ lưu giá trị bit nhớ sau khi cộng bán phần.

- Dây w1 sẽ lưu giá trị của a0 và b0, dây w2 sẽ lưu giá trị của a1 và b0, dây w3 sẽ lưu giá trị của a0 và b1, dây w4 sẽ lưu giá trị của a1 và b1. Do dây w1 không còn thực hiện phép tính nên ta gán dây w1 nào trực tiếp kết quả nơi có trọng số thấp nhất là s0. Tiếp theo ta sẽ sử dụng 2 khối cộng bán phần-half adder trong đó khối cộng bán phần đầu tiên ta dùng để cộng giá trị của w2 và w3, ta thu được giá trị s1 và c1. Khối cộng bán phần thứ 2 sẽ cộng giá trị w4 và c1, ta thu được s2 và s3.

Hình 3.14. Lưu đồ

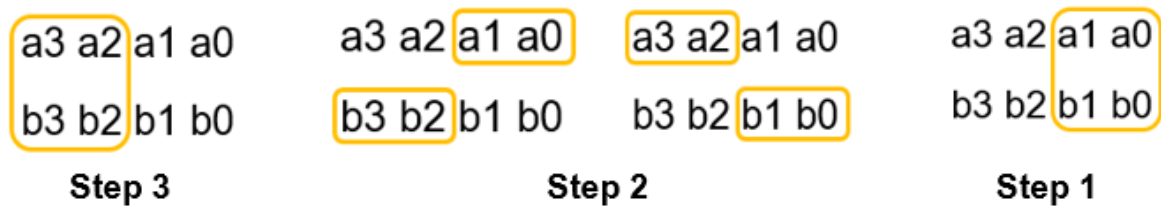
Hình 3.15. Sơ đồ khối

3.2.4.3. Mạch nhân Vedic 4x4

➤ Nguyên lý hoạt động

Tương tự với cách nhân của 2x2, ta áp dụng cho 4x4 như sau

Ta có ví dụ: Cho a và b là các số 4 bit: a = 1001, b = 1011.

Hình 3.16. Các bước nhân Vedic 4x4

Ex. Vedic 4x4

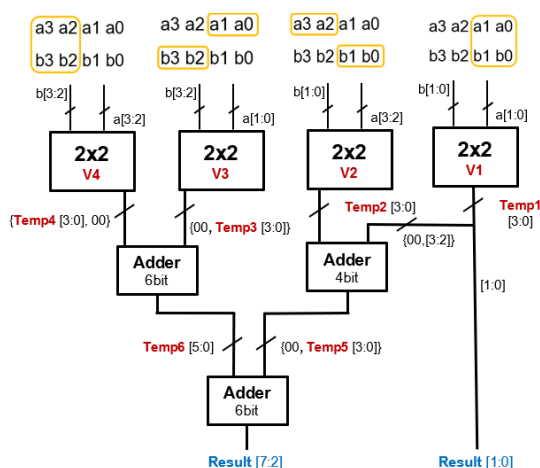
$a = 10\ 01$

$b = 10\ 11$

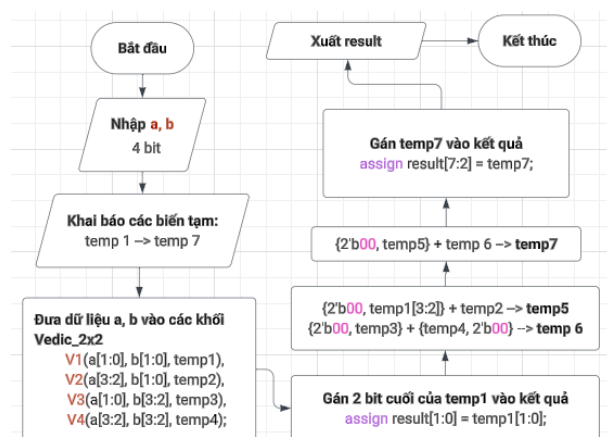
Step 1. 01×11	0011	(vedic 2x2)
Step 2. 10×11	01 10	(vedic 2x2)
01×10	00 10	(vedic 2x2)
Step 3. 10×10	0100	(vedic 2x2)
Result	0110 0011	

Hình 3.17. Ví dụ nhân hai số 4 bit a,b

Dựa trên nguyên lý hoạt động, mạch Vedic 4x4 sẽ được thiết lập dựa trên mạch Vedic 2x2. Bộ cộng FA 6 bit được sử dụng để cộng các cặp đầu ra của từng cặp Vedic 2x2. Lưu ý, các bộ FA ở từng lớp thực hiện đồng thời. **Hình 3.18** mô tả cụ thể cách thiết lập mạch nhân Vedic 4x4.

Hình 3.18. Sơ đồ khối Vedic 4x4

Hình 3.19. Lưu đồ thuật toán Vedic 4x4

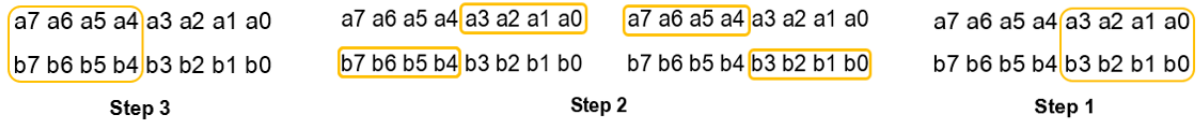
3.2.4.4. Mạch nhân Vedic 8x8

➤ Nguyên lý hoạt động

Ta có ví dụ sau:

Cho a và b là các số 8 bit:

a = 10011100, b = 10001101.

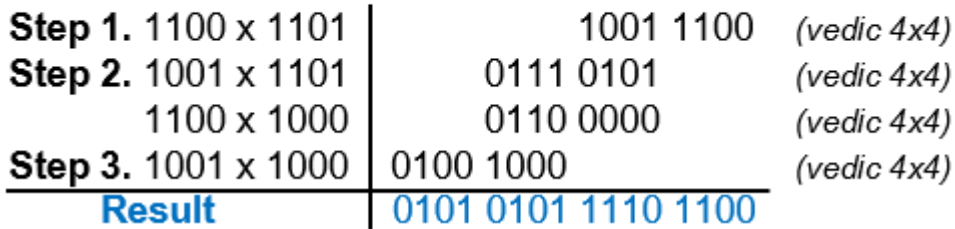

Hình 3.20. Các bước nhân Vedic 8x8

Ex. Vedic 8x8

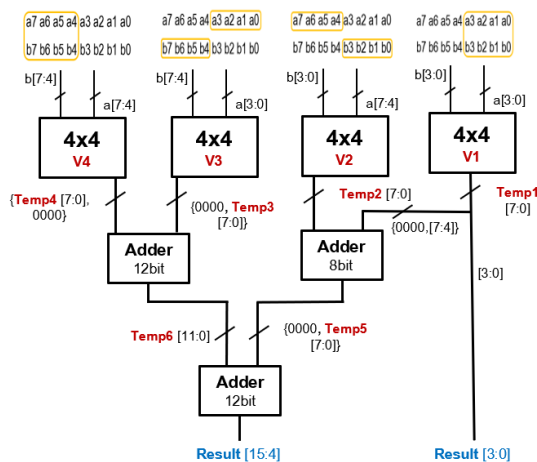
a = 1001 1100

b = 1000 1101

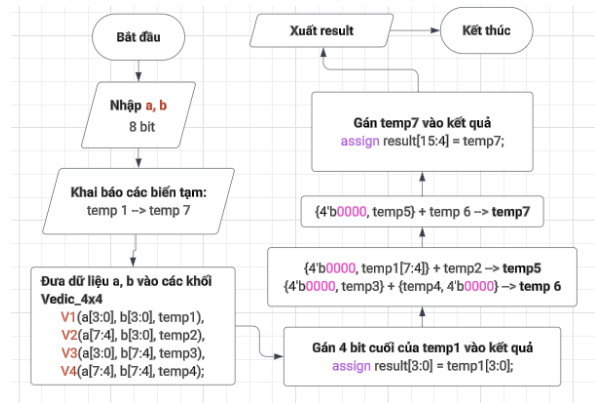

Hình 3.21. Ví dụ mạch nhân hai số 8 bit Vedic 8x8

Dựa trên nguyên lý thực thi, mạch nhân Vedic 8x8 sẽ được thiết lập từ mạch nhân Vedic 4x4 (thiết lập từ Vedic 2x2). Bộ cộng FA 6 bit được sử dụng để cộng các cặp đầu ra của từng cặp Vedic 2x2. Lưu ý, các bộ FA ở từng lớp thực hiện đồng thời. **Hình 3.22** mô tả cụ thể cách thiết lập mạch nhân Vedic 4x4.

Hình 3.22. Sơ đồ khối Vedic 8x8

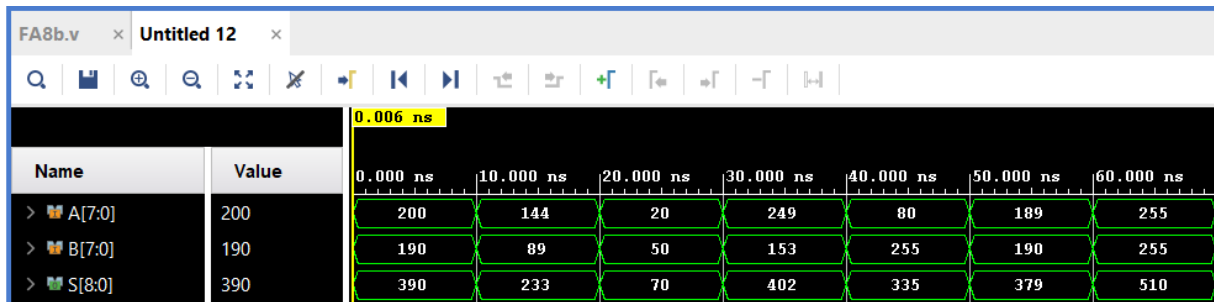
Hình 3.23. Lưu đồ thuật toán Vedic 8x8

4. Kết quả thực hiện

4.1. Mạch cộng

Sau các bước phân tích, thiết kế, RTL coding, mô phỏng (Simulation) và tổng hợp (Synthesis) ta thu được các kết quả ở từng mạch cộng và mạch nhân, tất cả các mạch đều chạy trên kit **Spartan – 7 series , model xc7s6cpga196 – 1**.

4.1.1. Mạch cộng RCA

Hình 4.1. Kết quả chạy mô phỏng mạch cộng RCA

Hình 4.1 biểu thị các phép tính và kết quả khi cộng 2 số 8 bit là đúng với lý thuyết, hai số 8 bit A[7:0], B[7:0] cho ra tổng S[8:0] 9 bit ($200 + 190 = 390$, $144 + 89 = 233, \dots$).

Project name:	RCA_last
Project location:	C:/Users/Admin/RCA_last
Product family:	Spartan-7
Project part:	xc7s6cpga196-1
Top module name:	Not defined
Target language:	Verilog
Simulator language:	Verilog

Hình 4.2. Mạch cộng RCA - kit

Name	Slice LUTs (3750)	Bonded IOB (100)
FA8b_CLA	11	25

Hình 4.3. RCA - LUTs

Slack	Levels	High Fanout	From	To	Total ...
∞	5	4	A[2]	S[5]	6.398

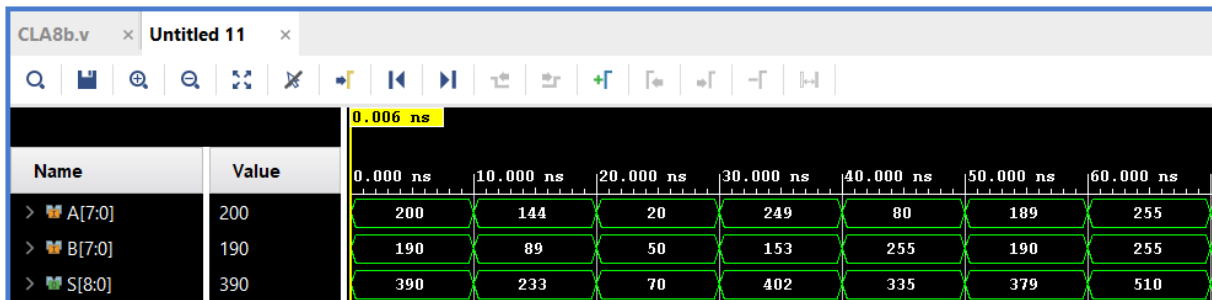
Hình 4.4. RCA - Delay

Sau khi mô phỏng và tổng hợp ta thu được các thông số LUT, Delay time được biểu thị ở các Hình 4.3, Hình 4.4.

LUTs	Delay (ns)
11	6.398

Bảng IX. Thông số sau khi Synthesis - Utilization

4.1.2. Mạch cộng CLA

Hình 4.5.. Kết quả chạy mô phỏng mạch cộng CLA

Hình 4.5 biểu thị các phép tính và kết quả khi cộng 2 số 8 bit là đúng với lý thuyết, hai số 8 bit A[7:0], B[7:0] cho ra tổng S[8:0] 9 bit ($200 + 190 = 390$, $144 + 89 = 233, \dots$).

Project name:	CLA_last
Project location:	C:/Users/Admin/CLA_last
Product family:	Spartan-7
Project part:	xc7s6cpga196-1
Top module name:	CLA_8bit
Target language:	Verilog
Simulator language:	Verilog

Hình 4.6. CLA - kit

Name	Slice LUTs (3750)	Bonded IOB (100)
CLA_8bit	17	25

Hình 4.7. CLA - LUTs

Slack	Levels	High Fanout	From	To	Total Delay
∞	4	4	B[4]	S[6]	6.260

Hình 4.8. CLA - Delay

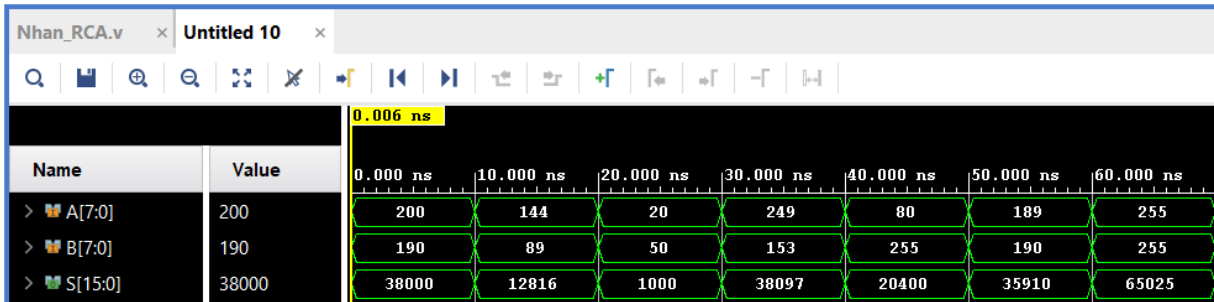
Sau khi mô phỏng và tổng hợp ta thu được các thông số LUT, Delay time được biểu thị ở các Hình 4.7, Hình 4.8.

LUTs	Delay (ns)
17	6.260

Bảng X. Thông số sau khi Synthesis - Utilization

4.2. Mạch nhân

4.2.1. Mạch nhân cột sử dụng mạch cộng RCA

Hình 4.9. Kết quả sau khi chạy mô phỏng mạch nhân RCA

Hình 4.9 biểu thị các phép tính và kết quả khi nhân 2 số 8 bit là đúng với lý thuyết, hai số 8 bit A[7:0], B[7:0] cho ra tích S[15:0] 9 bit ($200 \times 190 = 38000$, $144 + 89 = 12816, \dots$).

Project name:	Nhan_RCA_last
Project location:	C:/Users/Admin/Nhan_RCA_last
Product family:	Spartan-7
Project part:	xc7s6cpga196-1
Top module name:	Not defined
Target language:	Verilog
Simulator language:	Verilog

Hình 4.10. Nhân RCA - kit

Name	Slice LUTs (3750)	Bonded IOB (100)
Nhan_RCA	128	32

Hình 4.11. Nhân RCA - LUTs

Name	Slack	Levels	High Fanout	From	To	Total Delay
Path 1	∞	12	32	A[3]	S[13]	14.864

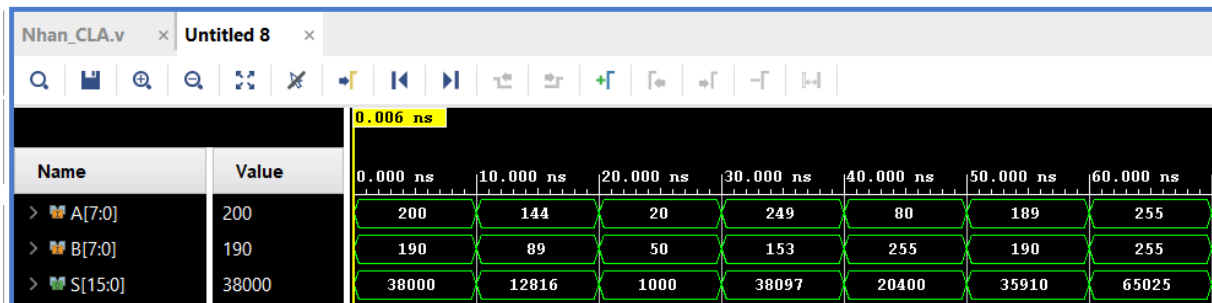
Hình 4.12. Nhân RCA – Delay

Sau khi mô phỏng và tổng hợp ta thu được các thông số LUT, Delay time được biểu thị ở các Hình 4.11, Hình 4.12.

LUTs	Delay (ns)	FA	HA
128	14.864	56	0

Bảng XI. Thông số sau khi Synthesis - Utilization

4.2.2. Mạch nhân cột sử dụng mạch cộng CLA

Hình 4.13. Kết quả sau khi chạy mô phỏng mạch nhân CLA

Hình 4.13 biểu thị các phép tính và kết quả khi nhân 2 số 8 bit là đúng với lý thuyết, hai số 8 bit A[7:0], B[7:0] cho ra tích S[15:0] 9 bit ($200 \times 190 = 38000$, $144 + 89 = 12816$,...).

Project name:	Nhan_CLA_last
Project location:	C:/Users/Admin/Nhan_CLA_last
Product family:	Spartan-7
Project part:	xc7s6cpga196-1
Top module name:	Nhan_CLA
Target language:	Verilog
Simulator language:	Verilog

Hình 4.14. Nhân CLA - kit

Name	Slice LUTs (3750)	Bonded IOB (100)
Nhan_CLA	134	32

Hình 4.15. Nhân CLA - LUTs

Name	Slack	Levels	High Fanout	From	To	Total Delay
Path 1	∞	12	23	B[1]	S[15]	14.624

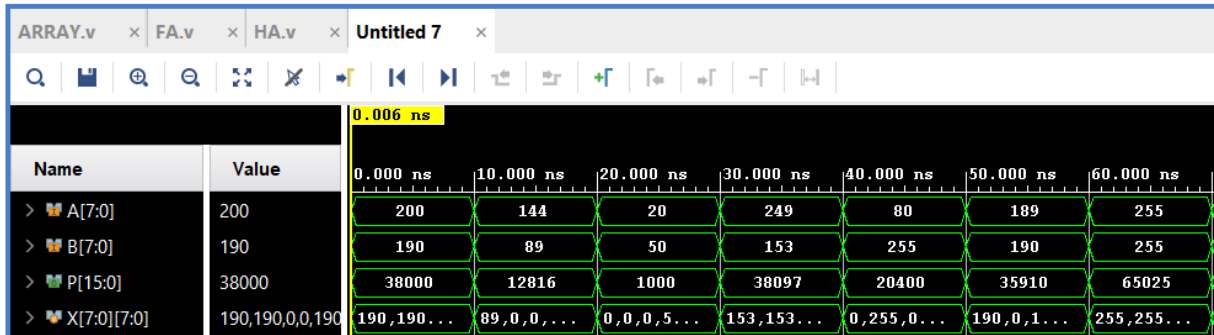
Hình 4.16. Nhân CLA – Delay

Sau khi mô phỏng và tổng hợp ta thu được các thông số LUT, Delay time được biểu thị ở các Hình 4.15, Hình 4.16.

LUTs	Delay (ns)	FA	HA
134	14.624	56	0

Bảng XII. Thông số sau khi Synthesis - Utilization

4.2.3. Mạch nhân mảng

Hình 4.17. Kết quả sau khi chạy mô phỏng mạch nhân mảng

Hình 4.17 biểu thị các phép tính và kết quả khi nhân 2 số 8 bit là đúng với lý thuyết, hai số 8 bit A[7:0], B[7:0] cho ra tích S[15:0] 9 bit ($200 \times 190 = 38000$, $144 + 89 = 12816$,...).

Project name:	ARRAY_last
Project location:	C:/Users/Admin/ARRAY_last
Product family:	Spartan-7
Project part:	xc7s6cpga196-1
Top module name:	Not defined
Target language:	Verilog
Simulator language:	Verilog

Hình 4.18. Nhân mảng - kit

Name	Slice LUTs (3750)	Bonded IOB (100)
ARRAY	126	32

Hình 4.19. Nhân mảng - LUTs

Name	Slack	Levels	High Fanout	From	To	Total Delay
Path 1	∞	11	23	B[0]	P[12]	13.301

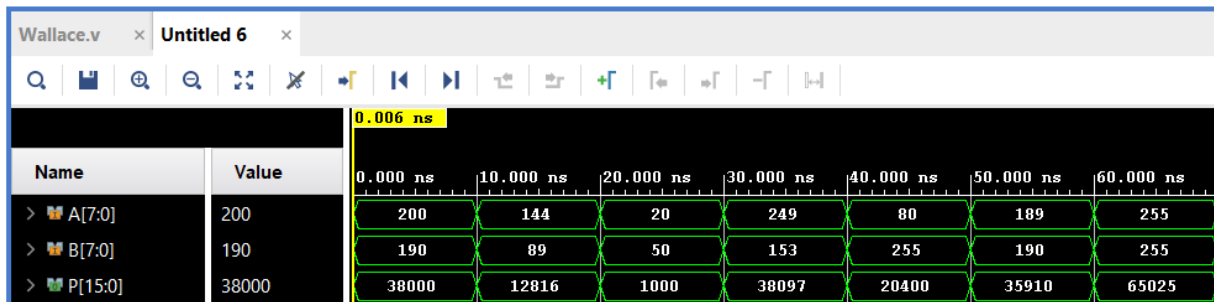
Hình 4.20. Nhân mảng - Delay

Sau khi mô phỏng và tổng hợp ta thu được các thông số LUT, Delay time được biểu thị ở các Hình 4.19, Hình 4.20.

LUTs	Delay (ns)	FA	HA
126	13.301	48	8

Bảng XIII. Thông số sau khi Synthesis - Utilization

4.2.4. Mạch nhân cây Wallace

Hình 4.21. Kết quả sau khi chạy mô phỏng mạch nhân cây Wallace

Hình 4.21 biểu thị các phép tính và kết quả khi nhân 2 số 8 bit là đúng với lý thuyết, hai số 8 bit A[7:0], B[7:0] cho ra tích S[15:0] 9 bit ($200 \times 190 = 38000$, $144 + 89 = 12816$,...).

Project name:	WALLACE_last
Project location:	C:/Users/Admin/WALLACE_last
Product family:	Spartan-7
Project part:	xc7s6cpga196-1
Top module name:	WAILACE
Target language:	Verilog
Simulator language:	Verilog

Hình 4.22. Wallace - kit

Name	Slice LUTs (3750)
WAILACE	109

Hình 4.23. Wallace - LUTs

Name	Slack	Levels	High Fanout	From	To	Total Delay
Path 1	∞	8	20	A[2]	P[12]	9.933

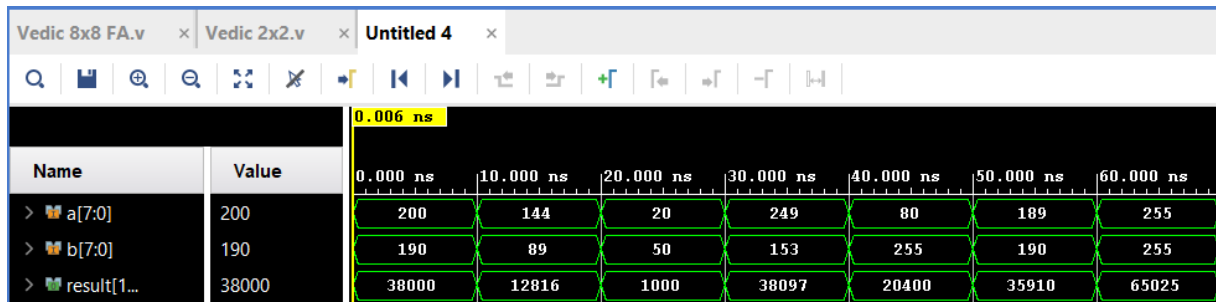
Hình 4.24. Wallace - Delay

Sau khi mô phỏng và tổng hợp ta thu được các thông số LUT, Delay time được biểu thị ở các Hình 4.23, Hình 4.24.

LUTs	Delay (ns)	FA	HA
109	9.933	49 (11 của mạch cộng CLA)	15

Bảng XIV. Thông số sau khi Synthesis - Utilization

4.2.5. Mạch nhân Vedic 8x8

Hình 4.25. Kết quả sau khi chạy mô phỏng mạch nhân Vedic 8x8

Hình 4.25 biểu thị các phép tính và kết quả khi nhân 2 số 8 bit là đúng với lý thuyết, hai số 8 bit A[7:0], B[7:0] cho ra tích S[15:0] 9 bit ($200 \times 190 = 38000$, $144 + 89 = 12816, \dots$).

Project name:	Vedic_last
Project location:	C:/Users/Admin/Vedic_last
Product family:	Spartan-7
Project part:	xc7s6cpga196-1
Top module name:	Vedic_8x8
Target language:	Verilog
Simulator language:	Verilog

Hình 4.26. Vedic 8x8 - kit

Name	Slice LUTs (3750)	Bonded IOB (100)
Vedic_8x8	103	32

Hình 4.27. Vedic - LUTs

Name	Slack	Levels	High Fanout	From	To	Total Delay
Path 1	∞	9	12	b[1]	result[14]	11.481

Hình 4.28. Vedic 8x8 - Delay

Sau khi mô phỏng và tổng hợp ta thu được các thông số LUT, Delay time được biểu thị ở các Hình 4.27, Hình 4.28.

LUTs	Delay (ns)	FA	HA
103	11.481	96	32

Bảng XV. Thông số sau khi Synthesis – Utilization

4.3. Đánh giá – So sánh

➤ Mạch cộng

Mạch cộng Thông số	RCA	CLA
LUTs	17	11
Delay (ns)	6.398	6.260

Bảng XVI. Thông số mạch cộng sau khi Synthesis - Utilization

Ở quy mô mạch cộng hai số 8 bit thì ta thấy mạch cộng CLA có số LUT và độ trễ nhỏ hơn của mạch cộng RCA. Như đã phân tích ở lý thuyết thì mạch cộng CLA có độ trễ thấp hơn RCA vì nó được trang bị một mạch tính toán trước các số nhớ, sau đó tất cả các bộ FA được thực hiện đồng thời. Mạch cộng CLA phức tạp và khó triển khai hơn RCA. Thông số LUT cho thấy sau khi Synthesis -Utilization thì mạch cộng CLA tốn ít diện tích hơn (thông số LUT cũng phụ thuộc một phần vào khâu coding). Nếu mở rộng quy mô lên n bit thì các thông số trên sẽ thay đổi và còn phụ thuộc vào cách triển khai thiết kế của người thiết kế

Tóm lại, mạch cộng CLA sẽ có tốc độ thực thi nhanh hơn, phức tạp và khó triển khai hơn mạch cộng RCA. Mạch cộng CLA được dùng trong các ứng dụng yêu cầu tốc độ cao và số bit lớn. Căn cứ vào nhu cầu và thông số của hệ thống thì ta sẽ chọn mạch cộng phù hợp.

➤ Mạch nhân

Mạch nhân 8x8 Thông số	RCA	CLA	ARRAY	WALLACE	VEDIC
LUTs	128	134	126	109	103
Delay (ns)	14.864	14.624	13.301	9.933	11.481
FA	56	56	48	49	96
HA	0	0	8	15	32

Bảng XVII. Thông số mạch nhân sau khi Synthesis – Utilization

Dựa vào **Bảng XVII**, ta thấy trong các mạch nhân trên, mạch nhân sử dụng RCA có độ trễ lớn nhất (14.864ns), mạch nhân cây Wallace có độ trễ thấp nhất (9.933ns), tốc

độ của mạch nhân cây Wallace nhanh hơn mạch nhân RCA (14.864ns), CLA (14.624ns), Array(13.301ns), Vedic(11.481ns) lần lượt là 33,2%, 32,1%, 25,3%, 13,5%.

Mạch nhân CLA (sử dụng mạch cộng CLA) có độ trễ thấp hơn mạch nhân RCA (sử dụng mạch cộng RCA) và có số LUT lớn hơn, điều này là hệ quả như ta đã phân tích ở phần mạch cộng.

Căn cứ tiếp vào thông số LUT, mạch nhân Wallace có số LUT (109) chỉ nhiều hơn số LUT của mạch nhân Vedic (103).

Vậy khi ta muốn thiết kế mạch nhân 8 bit tối ưu khi đã đảm bảo về mặt chi phí thì ta nên chọn phương pháp nhân cây Wallace, phương pháp này tối ưu về diện tích và tốc độ thực thi nhanh. Vì vậy, phương pháp nhân cây Wallace thường được ứng dụng trong các hệ thống số học hiệu năng cao như bộ vi xử lý và các bộ xử lý tín hiệu số (DSP).

Tuy nhiên, khi thiết kế một hệ thống nhất định thì ta nên căn cứ vào nhu cầu và các thông số kỹ thuật cũng như chi phí để lựa chọn phương pháp nhân thích hợp nhằm có được kết quả tối ưu nhất.

5. Kết luận và phương hướng phát triển

5.1. Kết luận

Đề tài Thiết kế mạch nhân 8 bit – mô tả bằng ngôn ngữ Verilog giúp ta hiểu cách mà máy tính thực thi phép nhân, tối ưu tốc độ của các phần tử trong một máy tính. Nghiên cứu nhiều phương pháp nhân, thuật toán khác nhau giúp ta có cái nhìn toàn diện, phân tích được nguyên lý hoạt động, cấu tạo mạch, ưu điểm, hạn chế, thuật toán mà mạch sử dụng, biết được cùng một yêu cầu kỹ thuật thì phương pháp nhân nào là tối ưu để đưa vào hệ thống... Từ đó, đưa ra những giải pháp, thiết kế phù hợp với yêu cầu của khách hàng. Có hiểu biết về các hệ thống máy tính sử dụng mạch nhân 8 bit. Mạch nhân được sử dụng rộng rãi trong nhiều ứng dụng khác nhau, từ các bộ vi xử lý đơn giản trong các thiết bị gia dụng, hệ thống điều khiển phức tạp trong công nghiệp cho đến hệ thống các siêu máy tính (các dòng vi xử lý, vi điều khiển: Atmel AVR series, Microchip PIC series, Intel 8051 series, MSP430,...)

Ngoài ra, ta học thêm được cách sử dụng ngôn ngữ mô tả phần cứng và phần mềm để triển khai thiết kế, kiểm tra các thông số kỹ thuật của mạch để đảm bảo yêu cầu. Ta áp dụng được các kiến thức về Kiến trúc và tổ chức máy tính và Thiết kế số vào trong đề tài... Tuy nhiên, nhóm tác giả vẫn còn nhiều hạn chế về kiến thức về FPGA, vi xử lý, vi điều khiển, trình độ ngoại ngữ để đọc tài liệu và sử dụng công cụ, thời gian,... nên sẽ có sự sai lệch giữa các thông số lý thuyết và mô phỏng – tổng hợp.

5.2. Phương hướng phát triển

Đề tài Thiết kế mạch nhân 8 bit – mô tả bằng ngôn ngữ Verilog tập hợp nhiều kiến thức chuyên môn liên quan đến Kiến trúc tổ chức máy tính, Thiết kế hệ thống số FPGA và tư duy thiết kế, logic, lập trình. Trong tương lai, khi đáp được các kiến thức chuyên môn như đã liệt kê, có đủ thời gian, công cụ, trang thiết bị thì nhóm tác giả có thể hoàn chỉnh đề tài một cách chi tiết và hiệu quả nhất. Cụ thể, như là tối ưu Coding, ràng buộc về thông số thời gian, hiểu rõ quy trình Synthesis, Place&Route, Timing Analysis, Tapout và sau đó là thử nghiệm trên testboard. Mở rộng mạch nhân 8 bit lên nhiều bit và thực hiện được nhiều chức năng số học khác.

6. Tài liệu tham khảo

1. Digital Computer Arithmetic Datapath Design Using Verilog HDL, James E. Stine, trang 28, 56-61.
2. Design and Implementation of Wallace Tree Multipliers using Higher Order Compressors, Dhanya Mravi.
3. Report: A 8x8 bit multiplier using Vedic Mathematics, Jyoti Kumawat, Sunil Sharma.
4. Article: Implementation of an Efficient Multiplier based on Vedic Mathematics, Kedar N. Palata, Vinobha K. Nadar , Jatin S. Jethawa , Tushar J. Surwadkar , Rajan S. Deshmukh.
5. Giáo trình Kỹ thuật số, Đại học Sư phạm – Kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh.